

סוג הבחינה: א. בגרות לנבחני משנה
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשע"ב, 2012
מספר השאלון: 141,034103
117,118,024101

אזרות

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח המערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	(14x1)	—	14	נקודות
פרק שני	—	(13x1) + (9x3)	—	40	נקודות
פרק שלישי	—	(12x2)	—	24	נקודות
פרק רביעי	—	(11x2)	—	22	נקודות
סה"כ	—		—	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
השם "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על אפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

השאלות

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 1-2.

1. בישיבת הממשלה נערך דיון בעניין תכנית לפיתוח תחבורה מהנגב והגליל אל מרכז הארץ. כמה מהשרים שהשתתפו בדיון התנגדו לתכנית בטענה שהיא יקרה מדי. בסיום הדיון נערכה הצבעה. תשעה עשר שרים הצביעו בעד התכנית, ארבעה התנגדו ואחד נמנע. לאחר אישור התכנית קרא ראש הממשלה לשרים להסביר לציבור את ההחלטה שהתקבלה. כאשר הוצגה ההחלטה בכלי התקשורת הצדיקו אותה כל השרים, גם אלה שבזמן הדיון התנגדו לה.

— ציין והסבר את העיקרון הדמוקרטי שבא לידי ביטוי בהליך לאישור התכנית בישיבת הממשלה.

נמק את תשובתך על פי הקטע.

— ציין והסבר את סוג האחריות שבה נהגו שרי הממשלה (אחריות מיניסטריאלית או אחריות משותפת).

נמק את תשובתך על פי הקטע.

2. חברי כנסת הגישו הצעת חוק ולפיה תיאסר מכירת חטיפים בבתי ספר, ותוגבל מכירה של מוצרי מזון שעלולים לגרום להשמנה ולמחלות הנובעות ממנה. כמו כן הוצע לחייב בתי ספר ללמד מהי תזונה נכונה ומהי החשיבות של הימנעות ממזון שעלול להזיק לגוף.

בעקבות פרסום הצעת החוק באמצעי התקשורת טענו בני נוער חברי מועצות תלמידים שבהצעה זו השלטון מתערב בחייהם באופן משפיל ופוגע. לדעתם, בני הנוער בוגרים דיים כדי להחליט בעצמם אילו מוצרי מזון לאכול בבית הספר. על כן הם דרשו להסיר את הצעת החוק מסדר היום של הכנסת.

— ציין והסבר זכות שהצעת החוק באה להגן עליה.

נמק את תשובתך על פי הקטע.

— ציין והסבר זכות של בני הנוער שעלולה להיפגע, אם תתקבל הצעת החוק.

נמק את תשובתך על פי הקטע.

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע שאלות:
על שלוש מהשאלות 3-7 (לכל שאלה – 9 נקודות)
ועל אחת מהשאלות 8-9 (לשאלה – 13 נקודות).

ענה בקצרה על שלוש מהשאלות 3-7.

3. הצג אחד מהחוקים האלה: "חוק חג המצות" או "חוק יסוד: מקרקעי ישראל".

4. הסבר שני אמצעים לשמירת האי-תלות של הרשות השופטת.

5. הצג שני מרכיבי זהות של הערבים בישראל.

6. הצג שני הבדלים בין הצעת חוק פרטית להצעת חוק ממשלתית.

7. הצג את עקרון שלטון החוק.

ענה על אחת מהשאלות 8-9.

8. הצג את שיטת "דין הדם" כדרך לרכישת אזרחות.

הסבר כיצד שיטת "דין הדם" באה לידי ביטוי-בתוכן של הכרזת העצמאות.

9. הצג את המושג "זכויות מיעוטים" (זכויות קבוצה).

הסבר כיצד חוקה במדינה דמוקרטית מגנה על זכויות המיעוטים (זכויות הקבוצה).

/המשך בעמוד 4/

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע בעיון, וענה על שתיים מהשאלות הקשורות אליו.

אני חוזר עכשיו מהפגנה למען צדק חברתי. לדעתי, המשמעות של צדק חברתי צריכה לבוא לידי ביטוי במחויבות של מדינת ישראל לרווחת כל תושביה ולצמצום הפערים בין השכבות החזקות לשכבות החלשות באוכלוסייה. אני חושב שעל המדינה מוטלת האחריות לחלוקת משאבים הוגנת בין כל האזרחים החיים בה. כמו כן עליה להקצות תקציבים רבים יותר לחינוך, לתרבות, לתעסוקה ולשיפור תשתיות התחבורה. פעילות המפלגות בכנסת אינה פותרת את הבעיות החברתיות, ואינה נותנת מענה לצרכים של השכבות החלשות בחברה. המאבק האמתי לשינוי המדיניות מנוהל בידי עמותות וארגונים חברתיים שונים ברחבי המדינה. ארגונים אלה פועלים בדרכים שונות לתת מענה לבעיות החברתיות. כך, למשל, יש עמותה שמחלקת מזון לנזקקים. עמותות אחרות מספקות תמיכה לקשישים או סיוע בשיעורי עזר לתלמידים.

אני סבור שדמוקרטיה ראויה היא משטר הדואג לשמירה על זכויות האדם ורואה בהן ערך עליון. לא ניתן למאבק הצודק שלנו לרדת מסדר היום. המאבק חייב להמשיך ולהצליח למען העתיד שלנו ושל ילדינו. באמצעות הדאגה לצרכיו של הפרט תיסלל הדרך להגשמת הצדק החברתי שכולנו מצפים לו.

(מעובד על-פי האתר "התחברות" - גוגל "אוחזר בתאריך 20/9/2011)

ענה על שתיים מהשאלות 10-12 (לכל שאלה - 12 נקודות).

10. ציין והסבר את הגישה החברתית-כלכלית שהמדינה צריכה לפעול על פיה לדעת כותב המאמר. נמק את תשובתך על פי הקטע.

11. ציין והסבר את העיקרון הדמוקרטי שבא לידי ביטוי בדברי הכותב בנוגע לארגונים ולעמותות. נמק את תשובתך על פי הקטע.

12. ציין והסבר מובן של הדמוקרטיה שבא לידי ביטוי בקטע. נמק את תשובתך על פי הקטע.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 13-16 (לכל שאלה – 11 נקודות):

13. בקיץ האחרון השתתפו מאות אלפי אזרחים בישראל בהפגנות המוניות. המפגינים קראו לממשלה לפעול לשינוי סדר העדיפויות הלאומי וליזום הוזלה של מקיירי הדיור ומוצרי הצריכה. המפגינים טענו שבתהליכי קבלת החלטות כלכליות, על הממשלה להתחשב בדעת הקהל ולממש את רצון הציבור.

— ציין והסבר עיקרון דמוקרטי שבא לידי ביטוי באירוע המתואר.
נמק את תשובתך על פי הקטע.

14. לרגל שנת השפה העברית הוציעה אחת מחברות הכנסת לשרים ולחברי כנסת להחליף את השמות הלועזיים שלהם לשמות עבריים (=לעברת). לטענת חברת הכנסת, השם העברי מבטא עבור הציבור היהודי את הקשר לתרבותו ולמורשתו. צעד זה יממש את החזון של דוד בן-גוריון, ראש הממשלה הראשון, שראה בשפה העברית מאפיין חשוב של ישראל כמדינה יהודית.

— ציין והסבר את סוג הלאומיות שבא לידי ביטוי בהצעה של חברת הכנסת.
נמק את תשובתך על פי הקטע.

15. בזמן שהתנהלה מערכת בחירות במדינה במזרח אירופה, שלחו פעילי זכויות אדם במדינה מכתב תלונה לפרלמנט האירופי. במכתב הם טענו שוועדת הבחירות המרכזית במדינה פוסלת את המועמדים של האופוזיציה, ושהיא נתנה הוראה לכלי התקשורת לא לראיין מועמדים אלה. הפעילים ביקשו מהפרלמנט האירופי להכריז על היעדר דמוקרטיה במדינה עקב הפרת תנאים הכרחיים לקיום בחירות דמוקרטיות.

— ציין והסבר תנאי אחד לקיום בחירות דמוקרטיות שאינו מתקיים במדינה זו, לטענת הפעילים.
נמק את תשובתך על פי הקטע.

16. שר התחבורה הוציא תקנה חדשה, שעל פיה כל נהג שהגיע לגיל ארבעים יחויב לבצע בדיקת ראייה כתנאי לחידוש רישיון הנהיגה שלו. תקנה זו נקבעה משום שנמצא במחקרים רפואיים שראייתם של אנשים שגילם יותר מארבעים נחלשת, והדבר עלול לפגוע בפנשה הנהיגה שלהם.

— ציין והסבר את המדיניות (הבחנה, העדפה מתקנת או אפליה) שבאה לידי ביטוי בתקנה שפרסם שר התחבורה.

נמק את תשובתך על פי הקטע.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך